

Saulė Jučė, Evilija Abraitytė, 2C klasės mokinės

Kaip menas veikia žmogų?

Darbo vadovė

Mokytoja Sonata Pečiulienė

Vilniaus Žirmūnų gimnazija

2020 / 2021 m. m.

TURINYS

IVADAS

1. TEORINĖ DARBO DALIS. TYRIMO ORGANIZAVIMAS.....	3
2. DARBO REZULTATAI IR JŲ ANALIZĖ.....	7
3. IŠVADOS.....	10
4. ŠALTINIAI IR LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	10
5. SANTRAUKA.....	12
6. PRIEDAS.....	13

Ivadas

Būnant dailės mokyklos mokinėmis tenka analizuoti daug garsių menininkų kūrinių. Visada buvo įdomu pamatyti, kaip menininkai sugeba perteikti jausmus savo kūrinuose. Todėl mes nusprendėme įsigilinti į tai ir norėjome sužinoti, ko reikia, kad žiūrovas patirtų kokią nors emociją. Pajutusiam įkvėpimą menininkui labai svarbu žinoti kaip perteikti savo emocijas per savo meno kūrinį. Ši tema tikrai nėra nauja ir buvo nagrinėjama tikriausiai ir ne vieną kartą, bet mes nusprendėme į tai pažvelgti kitomis akimis kaip šiuolaikinio jaunimo dalis. Mūsų tikslas yra sukurti meno kūrinį, kuris atspindėtų tam tikrą emociją ir sužadintų žiūrovo jausmus. Rėmėmės internetine diskusija šia tema ir mokyklos mokinių atsakymais į mūsų apklausą. Išanalizavome, ko reikia kūrinui, kad šis perteiktų emociją ir besiremamos gauta informacija sukūrėme kūrinių ciklą.

Teorinė problemos analizė

Kaip savo meno kūrinio galima perteikti pasirinktą emociją? Kaip mūsų mokyklos mokiniai suvokia meną?

Darbo tikslas ir uždaviniai

Darbo tikslas – sužinoti, kaip menas veikia žmogų.

Uždaviniai:

1. Ištirti ir įvertinti, kaip mūsų mokyklos mokiniai suvokia meną.
2. Nustatyti, ko reikia, kad menas perteiktų tam tikrą emociją.
3. Sukurti/parengti meno kūrinį, kuris žiūrovui sužadintų kokią nors emociją (pvz.: nostalgija - sužadinti vaikystės prisiminimus).

1. Teorinė darbo dalis. Tyrimo organizavimas.

Meno ir emocijų santykis visais laikais buvo išsamių meno psichologijos tyrimų objektas gerbiamo meno istoriko Aleksandro Nemerovo dėka. Anksčiau buvo manoma, kad emocinis ar estetinis atsakas į meno kūrimą yra paprastas stimulo atsakas, tačiau naujausios teorijos ir tyrimai rodo, kad ši patirtis yra sudėtingesnė ir gali būti išbandyta eksperimentiškai. Šį eksperimentą mes ir sumanėme atlikti.

Kad būtų įmanoma atlikti šį darbą, reikėjo gerai pasidomėti, kas sukelia emocinį atsaką į meną.

1. Emocinio atsako į meną pagrindas

Žmonės yra linkę turėti emocinę reakciją į tam tikrus veiksmus ir ypatybes dėl savo evoliucinių protėvių. Šie polinkiai taip pat gali būti matomi reakcijose į kai kuriuos vizualiuosius menus. Pirmasis žingsnis suvokiant vizualinį meną yra nustatyti kas jame pavaizduota. Susidūrus su vizualiniu dirgikliu, pradinė smegenų reakcija yra sumišimas. Gebėjimas suvokti figūrą ir foną suteikia aiškumo ir suaktyvina smegenų malonumo centrus. Kai vaizdas yra identifikuotas, jis gali būti įprasminamas prisimenant įvykius, susijusius su vizualiniu trikdžiu, ir susiejant asmeninius prisiminimus su tuo, kas rodoma. Pavyzdžiui jei mums kažkas parodytų apverstą nuotrauką, mes būtume sutrikę, nes negalėtume identifikuoti, kas toje nuotraukoje pavaizduota. Bet atvertus tą pačią nuotrauką gerąją pusę, aiškiai matysime joje pavaizduotas figūras, gebėsime jas atpažinti ir interpretuoti.

Pasikartojimų aptikimas yra dar vienas būdas sukurti pradinį smalsumą, kuris gali prisidėti prie emocijų. Simetrija yra dažnai randama meno kūrinuose, o žmogaus smegenys nesąmoningai ieško jos dėl įvairių priežasčių. Potencialūs plėšrūnai ir grobis taip pat buvo iš dalies simetriški. Žmonės taip pat turi dvišalę simetriją, o sveikas žmogus paprastai yra simetriškas. Dėl to žmonių potraukis į simetriją buvo naudingas, nes jis padėjo jiems atpažinti pavojų, maistą ir draugus. Dėl šios priežasties simetrišką meną dažnai žiūri ir paprastai mėgsta žmonės. Pavyzdžiui, tikriausiai esate girdėję, kad gražiausi žmonės pasaulyje turi labai simetriškus veidus.

Kitas pavyzdys yra pažvelgti į paveikslus ar nuotraukas ryškių, atvirų peizažų, kurie paprastai sukelia grožio, atsipalaidavimo, ar laimės jausmus. Senovėje žmonės privalėjo aiškiai matyti savo aplinką, nes už bet kurio kampo galėjo tykoti plėšrūnas. Ryškiai apšviestos vietos būdavo saugios, todėl šis ryšys su geromis emocijomis egzistuoja. Kita vertus, yra žinoma, kad tamsūs ir (arba) neaiškūs vaizdiniai sukelia nerimo ir baimės jausmus. Taip yra todėl, kad užblokuotas regėjimo laukas neleidžia asmeniui apsisaugoti, kyla nežinomybės jausmas.

Taigi pradinį emocinį atsaką į meną arba vaizdinį sukelia pradinis instinktas, biologiniai ryšiai su mūsų protėviais. Tai iš dalies paaiškina, kodėl žmonės mėgsta aiškumą, simetriją, ryškias, šviesias spalvas.

2. Sukeltų emocijų tipai

Mokslininkai vis dar diskutuoja, ar meno kūriniai gali sukelti apibrėžtas emocijas, tokias kaip pyktis, sumišimas ar laimė, ar jie sukelia bendrą estetinio pasitenkinimo jausmą. Estetinę patirtį, atrodo, lemia tai, ar kas nors mėgsta ar nemėgsta meno kūrinio, kuris matuojamas malonumo-nepasitenkinimo skalėje. Tačiau kiti jausmai, kuriuos galima suskirstyti į tris kategorijas: Žinių emocijos, Priešiškos emocijos ir Sąmoningos emocijos vis dar gali būti jaučiamos reaguojant į meną.

2.1 Simpatija ir supratimas

Malonumas, kurį sukelia meno kūriniai, gali kilti iš įvairių vietų. Pasak kai kurių teorijų, meno kūrinio malonumas gali būti grindžiamas jo suvokimu arba gebėjimu jį lengvai suprasti. Todėl, kai pateikiama daugiau informacijos apie meno kūrinį, pvz., pavadinimą, aprašymą ar menininko teiginį, mokslininkai prognozuoja, kad auditorija geriau supras kūrinį ir šis labiau jai patiks. Kūrinio pavadinimo buvimas padidina supratimą, nepriklausomai nuo to, ar pavadinimas yra informatyvus, ar aprašomasis, remiantis eksperimentiniais įrodymais.

2.2 Žinių emocijos

Susidomėjimas, sumišimas ir nuostaba yra žinių emocijų pavyzdžiai, kurie yra atsakas į mintis ir jausmus. Jie dažnai yra savi refleksijos apie tai, ką žiūrovas žino, tikisi ir suvokia, rezultatas. Šis emocijų rinkinys taip pat motyvuoja žmones skaityti daugiau ir galvoti daugiau, domėtis.

2.3 Priešiškos emocijos

Priešiški jausmai menui dažnai išreiškiami kaip pyktis ar nusivylimas ir gali sukelti cenzūrą, tačiau juos mažiau atspindi estetinio malonumo ir nusivylimo spektras. Pyktis, pasibjaurėjimas ir panieka yra trys elementai, kurie sudaro priešiškumo trikampį. Šie jausmai, kylantys iš suvokimo apie menininko tyčinį įsibrovimą į žiūrovo lūkesčius, dažnai skatina agresiją, savęs įtvirtinimą ir smurtą. Menininkai dažnai naudoja šias emocijas, norėdami gauti iš žiūrovų reakciją arba perteikti kokią nors svarbią mintį.

2.4 Sąmoningos emocijos

Pasididžiavimas, kaltė, gėda, apgailestavimas ir sumišimas yra sąmoningų jausmų pavyzdžiai, atspindintys žiūrovą ir žiūrovo patirtį arba menininką ir menininko patirtį. Tai yra daug sudėtingesni jausmai, kurie reikalauja įvertinti savo patirtį, kad pamatyti, ar sutinkate su savo menininko perteikiama mintimi ir atitinkamai koreguoti savo elgesį. Menininkai, kurdami savo darbą įvairiais atvejais, išreiškia sąmoningus jausmus, o sąmoningas emocijas galima pajusti žiūrint į kūrinį. Šie jausmai dažnai grindžiami reliatyvumu, jeigu žiūrovas yra patyręs panašų įvykį, kaip menininkas perteikia savo kūrinium, jam gali būti sužadintos emocijos, nostalgijos jausmas.

3. Sukeltų emocijų teorijos ir modeliai

Mokslininkai pasiūlė keletą teorijų, paaiškinančių emocinį atsaką į meną, kurių daugelis atitinka teorijas apie emocijų kilmę. Autoriai teigė, kad emocinę meno patirtį menininkas arba aiškiai generuoja ir žiūrovas tiesiog atkartoja tas emocijas, arba kad tai yra to kūrinio vertinimo, interpretavimo produktas.

Keletas pagrindinių teorijų: Vertinimo teorija, Minimalus modelis, Penkių žingsnių estetinė patirtis ir kitos.

4. Vyzdžių atsako testai

Mokslininkai dažnai naudoja elgesio duomenis, kad ištirtų emocinį atsaką į meną. Tačiau pradedami naudoti nauji psichofiziologiniai emocinio atsako matavimo metodai, tokie kaip akies vyzdžių atsako matavimas. Vyzdžių atsakai turėjo parodyti vaizdinį malonumą ir emocinį įsitraukimą, tačiau rezultatai gali būti suklaidinti painiava dėl to, ar emocija yra teigiama, ar neigiama, reikalaujanti žodinio emocinės būsenos paaiškinimo. Buvo nustatyta, kad vyzdžių išsiplėtimas prognozuoja emocinį atsaką ir informacijos kiekį apdorojamą smegenyse, kurie abu yra svarbios priemonės vertinant emocinį atsaką, kurį sukelia meno kūriniai. Be to, akies vyzdžių atsakas į meno kūrinius gali būti naudojamas kaip įrodymas, kad menas sukelia tiek emocinį, tiek fiziologinį atsaką.

4.1 Testo rezultatai

Peržiūrėję įvairaus sudėtingumo, abstrakcijos ir populiarumo kubistinius paveikslus (8 pav.), dalyvių vyzdžių atsakai buvo didžiausi žiūrint į estetiškai malonius (gražius) meno kūrinius ir labai aiškų meną arba meną, turintį mažai abstrakcijos. Didelis vyzdžių atsakas taip pat buvo susijęs su greitesniu vaizdinio pažinimu/atpažinimu, rodančiu, kad estetinės emocijos yra susijusios su smegenų gebėjimu apdoroti dirgiklius.

5. Menas ir sveikata

Tęsiant toliau, kad menas turi ne tik emocinį, bet ir fiziologinį atsaką žmogui. Daugelyje tyrimų įrodyta, kad menas turi teigiamą poveikį tiek kūnui, tiek protui. Meninė terapinė praktika pirmą kartą atsirado 1940-aisiais ir nuo to laiko buvo toliau apibrėžiama ir plėtojama. Daugelis

žmonių supranta, kad meno kūrimas turi raminantį poveikį, nes jis dažnai veda prie laisvos minties, naujų idėjų ir saviraiškos.

Drexel universiteto kūrybinių menų terapijos docentė Giriya Kaimal vadovavo neseniai atliktam tyrimui, kurio metu buvo nagrinėjama, kaip menas veikia streso hormonus organizme. Nepriklausomai nuo meninio talento ar patirties, 45 minučių kūrybinės veiklos žymiai sumažina stresą organizme, atsižvelgiant į tyrimą.

Anot Harvardo medicinos mokyklos straipsnio savęs išsireiškimas pasitelkiant meną gali padėti žmonėms sergantiems depresija, turintiems nerimo sutrikimų ar net sergantiems vėžiu. Senyvo amžiaus žmonėms išraiška menu gerino atmintį, loginį mąstymą.

Neseniai atlikti tyrimai atskleidžia, jog meno kūrimas teikia žymiai efektyvesnį poveikį pažinimo jausmui išsaugoti nei paprastas meno įvertinimas ar jo puoselėjimas. 2014 metų tyrimo metu buvo įrodyta, kad senyvo amžiaus žmonės, užsiiminėję tapytu ir skulptūrų lipdymu, padarė žymiai didesnę pažangą emocinio atsparumo ir erdvinio samprotavimo atžvilgiu nei tie, kurie dalyvavo meno vertinimo ir pažinimo kursuose.

6. Išvada

Apibendrinat viską, ką pateikėme anksčiau atrodo, kad emocinis atsakas į meną gali būti pagrįstas mokslu. Nors yra daug teorijų, kodėl žmogus asocijuoja tam tikrą vaizdinį su tam tikromis emocijomis, ar tai būtų dėl evoliucinių protėvių, ar dėl asociacijos su savo patirtimis, bet nepaneigsi, kad menas sukelia žmogui emocinį atsaką. Tai patvirtina ir akies vyzdžių tyrimas.

Yra įrodyta, kad menas ne tik sukelia žmogui emocinį atsaką, bet ir pagerina jo sveikatą, teigiamai veikia kūną ir protą.

Naudodamiesi šiais duomenimis, kursime savo darbą. Pasirinkome emociją - nostalgiją, prisiminimai apie vaikystę.

Visų pirma išsiaiškinome, ką žmonės asocijuoja su vaikyste. Turėjome keletą variantų - tėvai, namai, mokyklą, bet galiausiai nusprendėme, kad vaikystės prisiminimus geriausiai sužadina vaikystės žaislai. Juk kiekvienas vaikystėje žaidė su žaislais, tai sudaro didelę dalį mūsų vaikystės.

Tikslas – sukurti darbų ciklą, įamžinantį mano vaikystės žaislus.

Šiam kūriniiui pasirinkome grafikos, giliaspaudės techniką. Naudojant šią techniką galima išgauti detales, juodai baltus darbus, kurie atrodo panašiai, kaip senovinės nuotraukos.

Teorija - pamatęs piešiniuose įamžintus žaislus žiūrovas turėtų pagalvoti apie savo vaikystės žaislus ir šie prisiminimai nukels jį į jo vaikystę sukeldami nostalgijos jausmą. Taip pat piešdamos savo pliusinius gyvūnėlius suteiksime darbui sentimentalumo. Naudodamos grafikos techniką siekėme išgauti darbus atrodančius kaip senovinės nuotraukos, kad dar labiau nukeltume žiūrovą į praeitį ir sustiprintume nostalgijos jausmą.

Darbo priemonės:

1. Metalų plokštės, padengtos specialia medžiaga;
2. Adata, skirta raižymui;
3. Kalkė;
4. Specialus popierius;
5. Dažai (skirti antspaudams daryti);
6. Staklės;

Darbo eiga:

1. Išsirinkome/surinkome mėgstamiausius savo vaikystės žaislus;
2. Pasidarėme darbų eskizus, taip pat kaip ir galutinį detalų eskizą (9 pav.), (reikėjo nepamiršti apversti darbų (veidrodinis atspindys), kad atspaudus jie būtų tvarkingi);
3. Naudodamos kalkę perkėlėme darbus ant paruoštos metalo plokštelės ir išraižėme su adata (10 pav.);
4. Paruoštas metalo plokšteles išnuodijome ir paruošėme spausdinti;
5. Nunešus plokšteles į dirbtuves atspausdinome;
6. Baigtus darbus nunešėme paspartuoti (11pav.);

2. Darbo rezultatai ir jų analizė

Norėdamos išsiaiškinti Vilniaus Žirmūnų gimnazijos antrų klasių mokinių nuomonę ir supratimą apie meną, parengėme apie tai apklausą. Į šią apklausą atsakė 80 mūsų mokyklos antros klasės mokinių. Anketoje pateikėme klausimus, kurie padėtų mums išsiaiškinti mokinių meno supratimą.

1. Meno reikšmė. Sulaukėme labai įvairių atsakymų. Vieniems meno reikšmė ypač didelė - vienas reikšmingiausių dalykų jų gyvenime, be kurių negali apsieiti. Kitiems menas yra tiesiog grožis ar malonumas. Kiti minėjo, kad menas tai - pabėgimas nuo realybės. Iš tokių atsakymų galime suprasti, kad menas daugeliui mūsų mokyklos mokinių yra kaip atsipalaidavimas, savęs išreiškimas arba pramoga leidžianti pailsėti nuo problemų, tai - būdas atitrūkti nuo realybės, fantazuoti. Reikia paminėti, kad pasitaikė ir tokių atvejų kai kitiems menas nesuteikia jokios reikšmės. Čia pateikėme kelis išsiskiriančius pavyzdžius iš pirmojo klausimo:

„Padedu suprasti savo pačios emocijas ir išgyventi sunkius gyvenimo momentus, kai nieko nesisinori, tačiau menas visuomet yra šalia.“

„Menas turi priversti žmogų atsipalaiduoti ir atitrūkti nuo realybės. Arba kaip tik supažindinti, atverti akis ir priversti pamatyti tiesą.“

2. Mėgstamiausios meno rūšys. Tarp mėgstamiausių meno rūšių vyrauja muzika, surinkusi 80% visų mokinių. Tarp kitų mėgstamiausių buvo kinas, fotografija, šokis. (žr. 1 pav.) Manome, kad

muzika yra vienas iš meno šaltinių, kurie geriausiai išreiškia emociją, todėl emocija mene atsakovams yra labai svarbi.

3. Mėgstamiausias dailės stilius. Daugiausiai dėmesio sulaukęs dailės stilius buvo šiuolaikinis menas, kiti kaip modernizmas, realizmas, barokas ir gotika taip pat buvo gana mėgstami tarp moksleivių. (žr. 2 pav.)

4. Mėgstamiausias dailininkas. Dauguma žmonių parašė skirtingus savo mėgstamiausius menininkus, bet vienas iš daugiausiai paminėtų buvo Leonardas da Vinči. Kai kurie mėgstamiausio dailininko neturėjo, o kiti turėjo daugiau nei vieną. (žr. 3 pav.) Spėjame, kad Leonardas da Vinči kaip mėgstamiausias dailininkas buvo pasirinktas, dėl to, jog buvo labai garsus ir yra nutapęs kelis garsiausius meno šedevrus.

5. Kodėl pasirinktas šis dailininkas? Paaškinimai dėl ko buvo pasirinktas būtent tas dailininkas svyravo nuo dėl jų gražių potėpių ir vaizdų iki kaip gerai yra išreikšta emocija kūrinyje. Mokiniams svarbu estetika ir emocija meno kūriniuose.

6. Galerijose lankymosi dažnumas (prieš karantiną). Daugiausia moksleivių (30 %) meno galerijose lankosi tik vieną kartą į metus, kiti - kartą į kelis mėnesius arba rečiau - kartą į kelis metus arba visai nesilanko. Galime teigti, jog žmonės mūsų gimnazijoje domisi menu, bet ne per daugiausiai.

7. Apklausėme žmonių, kokius objektus jie gali įžiūrėti Pablo Picasso kūrinyje „Gernika“ (žr. 5 pav.) . Išanalizavome, kurie objektai pasikartodavo dažniausiai ir pateikėme 10 labiausiai pasikartojančių atsakymų eilės tvarka:

	Objektas	Atsakymų skaičius
1.	Žmonės ir žmonių veidai	56
2.	Jautis/bulius	39
3.	Lempa	25
4.	Įvairūs gyvūnai	24
5.	Arklys	20
6.	Rankos	13
7.	Kojos	10
8.	Kardas/kalavijas	10
9.	Saulė	9
10.	Durys	6

Pastebėjome, jog daugiausiai paminėti objektai buvo tie, kurių figūros buvo labiausiai atpažįstamos paveiksle.

8. Apklausėme žmonių, kokie pojūčiai jiems kyla matant 4 pateiktus kūrinius. (žr. 6 ir 7 pav.) Išskyrėme po dažniausiai paminėtus jausmus kiekvienam kūriniui:

1. J. Vermeer „Mergina su perlo auskaru“ - ramybė, susižavėjimas, susimąstymas.
2. C. D. Friedrich „Du Vyrai, mąstantys apie mėnulį“ - ramybė, susimąstymas, nostalgija.
3. G. Seurat „Sekmadienio popietė Grand Žatos saloje“ - ramybė džiaugsmas, nostalgija.
4. E. Munch „Klyksmas“ - pyktis, nuostaba, pasimetimas.

9. Paskutinėje skiltyje paprašėme atsakyti į klausimą „Kokių minčių ar prisiminimų sukėlė šie kūriniai?“. Permetusios akimis visus atsakymus atkreipėme dėmesį į tai, kad dauguma nuomonių buvo labai skirtingos, kas parodo kiekvieno žmogaus savitą meno supratimą. Keliems žmonės tas pats kūrinys sukėlė nerimą, kitiems – ramybę, bet liūdnos mintys vyravo sukeltos kūrinių, kurie buvo apibūdinti negatyviomis emocijomis 8 skiltyje. Dalis atsakovų patyrė ramybės, liūdesio, nerimo jausmų. Keli pavyzdžiai:

„Kūrinių aplinkos man priminė tam tikrus įvykius gyvenime, trečiasis kūrinys man atrodo labai griežtas, per daug tvarkingas, pirmasis kūrinys iš dalies kelia baimę ir žavesį, ketvirtasis visiškai neskleidžia baimės ar pykčio klyksmo, labiau ramybę ir grožį.“

„Pirmas kūrinys šiek tiek kraupus, nes rodos, kad žiūri tiesiai į tave, bet tuo pačiu ir liūdna, nes labai vieniša atrodo ir prašo pagalbos žvilgsniu. O antras, tarsi, nostalgija, kai su draugu eini ir tyrinėji, šnekesi.“

„Man klyksmas primena tokius laikus mano gyvenime, kai turėdavau daug nerimo priepuolių ir negalėjau jų valdyti.“

„Paskutinis kūrinys mane privertė prisiminti mano neseniai padaryta žioplą klaidą dėl, kurios aš vis dar pergyvenu.“

Pastebėjome, kad didelei daliai žmonių kūriniai sukėlė nostalgijos jausmą:

„Kad labai pasiūlgau ramių pavasario vakarų, parko šurmulio, gamtos.“

„Gražų laiką prieš izoliaciją.“

„Priminė "darželio" laikus. Kai vaikai lakstydavo neturėdami jokių rūpesčių.“

„Trečių gimtadienį, bet tik žodis nostalgija.“

„Priminė pradines klases.“

„Prisiminiau kaip seniai buvau muziejuje ar meno galerijoje dėl karantino.“

Mūsų kūrybinis darbas - „Mano vaikystės žaislai“. Jį kūrėme turėdami tikslą, sukelti žiūrovui prisiminimus apie vaikystę, nostalgijos jausmą.

Manau žaislai yra labai didelė vaikystės dalis, mes su jais žaidžiame, jais rūpinamės, mylime. Į žaislus sudedame savo vaikystės svajones, kuomet mes norime tapti. Iš žaislų galime daug pasakyti apie žmogaus vaikystę. Tačiau kai mes užaugame, daugelis mūsų pamirštame apie savo vaikystės žaislus, parduodame juos ar išmetame. Jų įamžinimas lieka nebent senose vaikystės nuotraukose, vaikystės albumuose ar giliai mūsų prisiminimuose. Tad šiuo kūriniu norėjau surinkti mylimiausius savo vaikystės žaislus ir juos įamžinti, kad jie ne tik mane, bet ir žiūrovą nukeltų į vaikystę.

Šiam darbui aš pasirinkau grafiką, metalo raižinį. Ši kūrinių ciklą sudaro 5 darbai. Juose pasirinkau pavaizduoti supaprastintus savo žaislų atvaizdus, kad tai atrodytų gana vaikiškai, paprastai. Norėjau, kad šie piešiniai atrodytų švelnūs, šilti ar tiesiog spinduliuotų vaikiškumą.

Šis kūrinys skirtas viso amžiaus grupėms, nuo mažų vaikų iki suaugusių, garbaus amžiaus žmonių. Manau šis darbas gali būti tikrai universalus, maži vaikai juose gali matyti, džiaugtis įdomiais nupieštais gyvūnėliais, lėlėmis, o kiti, vyresni, įžvelgti piešiniuose savo vaikystę, prisiminti savo turėtus žaislus.

3. Išvados

1. Ištyrėme, kaip mūsų mokyklos mokiniai supranta ir suvokia meną, koks jų požiūris į meną. Iš apklausos supratome, jog mokiniai labiausiai domisi muzika ir šiuolaikiniu menu, o išanalizavusios atsakymus, supratome, jog dauguma meną naudoja atsipalaidavimui, nusiramitimui ir savo emocijų išreiškimui, daugumai menas yra neatsiejama dalis jų gyvenimo.
2. Nustatėme, ko reikia, kad meno kūrinys perteiktų kokią nors emociją. Tam kad kūrinys atspindėtų ramybės ar susimąstymo jausmą, kūrinys neturi būti perpildytas detalėmis, turi matytis lengvai suprantamas vaizdas kaip realizme. Norint sužadinti nostalgijos jausmą, kūrinyje turi būti pavaizduotas įvykis ar objektai, kurie galbūt kada buvo kieno nors gyvenime, bet šiuo metu yra išnykę ar pasibaigę. Abstraktesni vaizdai, ryškios spalvos sukelia pasimetimo, nuostabos jausmus.
3. Sukurtam meno kūriniui pavyko sužadinti žiūrovo vaikystės prisiminimus, atspindėti nostalgijos jausmą.

4. Šaltinių ir literatūros sąrašas

1. Silvia, Paul J. (2005). "Emotional Responses to Art: From Collation and Arousal to Cognition and Emotion" (PDF). Bendros psichologijos apžvalga [10.1037/1089-2680.9.4.342](#).
2. Fellous, Jean-Marc (2006). "A mechanistic view of the expression and experience of emotion in the arts. Deeper than reason: Emotion and its role in literature, music and art by Jenefer Robinson". Amerikietiškas psichologijos žurnalas [10.2307/20445371](#). [JSTOR 20445371](#).
3. Cupchik, Gerald C., Vartanian, Oshin, Crawley, Adrian, Mikulis, David J. (2009). "Viewing artworks: Contributions of cognitive control and perceptual facilitation to aesthetic experience". Protas ir suvokimas . [doi:10.1016/j.bandc.2009.01.003](#). [PMID 19223099](#).

4. Silvia, Paul J. (2009). "[Looking past pleasure: Anger, confusion, disgust, pride, surprise, and other unusual aesthetic emotions](#)" (PDF). Estetiškumo, kūrybiškumo ir meno psichologija. doi:[10.1037/a0014632](#).
5. Millis, Keith (2001). "Making meaning brings pleasure: The influence of titles on aesthetic experiences". Emocija. doi:[10.1037/1528-3542.1.3.320](#). PMID [12934689](#).
6. Silvia, Paul J. (2010). "[Confusion and interest: The role of knowledge emotions in aesthetic experience](#)" (PDF). Estetiškumo, kūrybiškumo ir meno psichologija doi:[10.1037/a0017081](#).
7. Mastandrea, Stefano, Bartoli, G., Bove, G. (2007). "Learning through ancient art and experincing emotions with contemporary art: Comparing visits in two different museums". Empiriniai meno tyrinėjimai. doi:[10.2190/r784-4504-37m3-2370](#).
8. Cooper, Jessica M., Paul J. Silvia (2009). "Opposing art: Rejection as an action tendency of hostile aesthetic emotions". Empiriniai meno tyrinėjimai. doi:[10.2190/em.27.1.f](#).
9. Pelowski, Matthew, Akiba, Fuminori (2011). "A model of art perception, evaluation and emotion in transformative aesthetic experience". Naujosios psichologijos idėjos doi:[10.1016/j.newideapsych.2010.04.001](#).
10. Kuchinke, Lars, Trapp, Sabrina, Jacobs, Arthur M., Leder, Helmut (2009). "Pupillary responses in art appreciation: Effects of aesthetic emotions". Estetiškumo, kūrybiškumo ir meno psichologija. doi:[10.1037/a0014464](#).
11. Powell, W. Ryan; Schirillo, James A. (2011). "Hemispheric laterality measured in Rembrandt's portraits using pupil diameter and aesthetic verbal judgements". Pažinimas ir emocija doi:[10.1080/02699931.2010.515709](#). PMID [21432647](#).
12. Blackburn, Kelsey, Schirillo, James (2012). "Emotive hemispheric differences measured in real-life portraits using pupil diameter and subjective aesthetic preferences". Eksperimentinis proto tyrimas. doi:[10.1007/s00221-012-3091-y](#). PMID [22526951](#).
13. Drake, Jennifer E., Winner, Ellen (2012). "Confronting sadness through art-making: Distraction is more beneficial than venting". Estetiškumo, kūrybiškumo ir meno psichologija. doi:[10.1037/a0026909](#). S2CID [144770751](#).
14. Dalebroux, Anne, Goldstein, Thalia R., Winner, Ellen (2008). "Short-term mood repair through art-making: Positive emotion is more effective than venting". Motyvacija ir emocija. doi:[10.1007/s11031-008-9105-1](#).
15. Dailės kūrinių pavyzdžiai <https://www.brushwiz.com/most-famous-paintings/>

5. Santrauka

Pagrindinė kalba mūsų projektiniame darbe sukosi apie meną, meno sukeltas emocijas ir jo poveikį žmogui. Mes siekėme įrodyti, kad menas gali paveikti žmogų įvairiais dalykais, gali pakeisti žmogaus suvokimą į tam tikrus objektus, priversti kitaip elgtis, sužadinti tam tikras emocijas. Tam kad tai įrodytume, kad tai tiesa, pasinaudojome internetiniais puslapiais, kuriuose buvo kalbama meno ir žmogaus psichologijos sąsają. Supratome, jog menas ne tik sukelia žmogui emocinį atsaką, bet ir pagerina jo sveikatą, teigiamai veikia kūną ir protą.

Taip pat sukūrėme apklausą mokinių meno suvokimo ir jų nuomonės apie meną išsiaiškinimui. Į mūsų apklausą atsakė 80 gimnazijos mokinių, kurių atsakymus vėliau išanalizavome. Mūsų rezultatai parodo, jog visų pirma meną kiekvienas žmogus supranta labai skirtingai, kadangi kiekvienas žmogus paveiksle gali įžiūrėti vis ką nors kitą. Supratome, kad realizmas žmonėms padeda žmones pasijusti kiek ramiau, kadangi vaizdai yra labiau suprantami. Žmonės priverčia susimąstyti tiek abstrakčios tiek realistiškos formos. Spalvų paletės ir vaizdo derinys taip pat veikia emocijas. Pavyzdžiui ryškios spalvos ir realistiškas vaizdas gali suteikti ramybės pojūtį, o ryškesnės spalvos ir abstraktesnis vaizdas sukels daugiau pasimetimo jausmo. Bet daugiausia emocijos priklauso nuo to, kokie objektai yra vaizduojami.

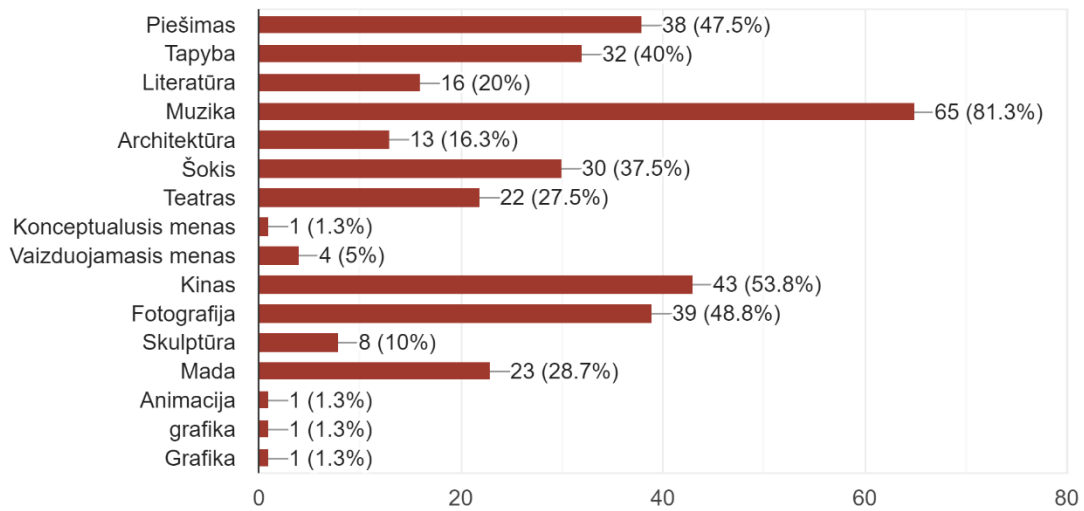
Naudodamiesi šiais duomenimis, kūrėme savo darbą. Pasirinkome emociją - nostalgiją, prisiminimai apie vaikystę. Šiam darbui aš pasirinkau grafiką, metalo raižinį. Šį kūrinių ciklą sudaro 5 darbai. Juose pasirinkau pavaizduoti supaprastintus savo žaislų atvaizdus, kad tai atrodytų gana vaikiškai, paprastai. Norėjau, kad šie piešiniai atrodytų švelnūs, šilti ar tiesiog spinduliuotų vaikiškumą, nukeltų žiūrovą į vaikystę.

Baigtą darbą parodėme savo šeimos nariams ir paklausėme jų ką jie jaučia matydami šiuos paveikslus. Sukurtam meno kūriniui pavyko sužadinti žiūrovo vaikystės prisiminimus, atspindėti nostalgijos jausmą.

6. Priedai

Kokia jūsų mėgstamiausia meno rūšis?

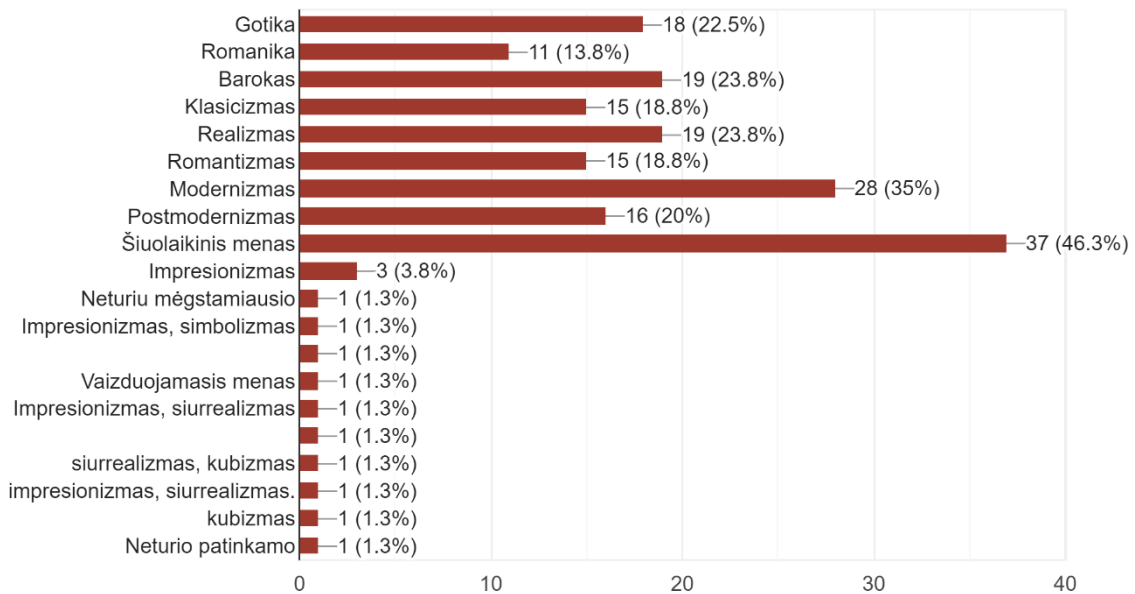
80 responses

1 pav.

Koks jūsų mėgstamiausias dailės stilius?

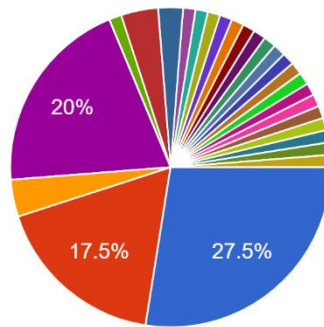
80 responses

2 pav.

Koks jūsų labiausiai patinkantis dailininkas?

80 responses

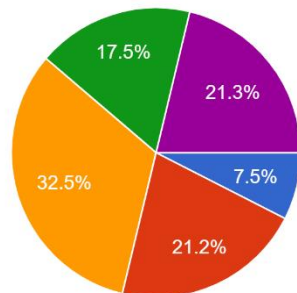
● Leonardo da Vinci
 ● Vincent van Gogh
 ● Pablo Ruiz Picasso
 ● Gustav Klimt
 ● Claude Monet
 ● Edvard Munch
 ● Frida Kahlo
 ● Johannes Vermeer

▲ 1/4 ▼

3 pav.

Kaip dažnai lankotės meno galerijose?

80 responses

● Kartą į mėnesį
 ● Kartą į kelis mėnesius
 ● Kartą į metus
 ● Kartą į kelis metus
 ● Nesilankau

4 pav.

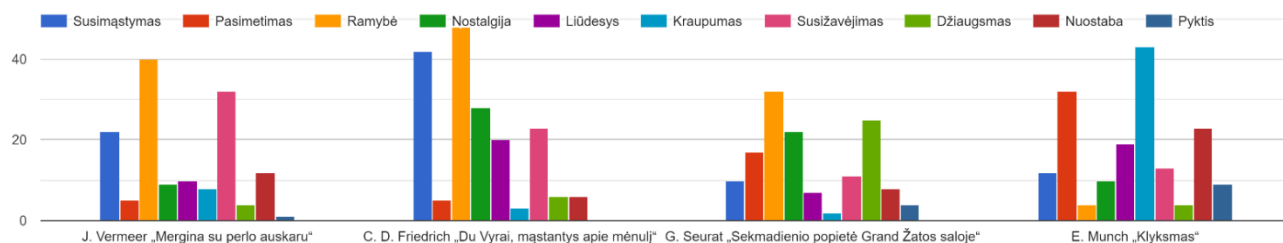
5 pav. Pablo Picasso „Gernika“

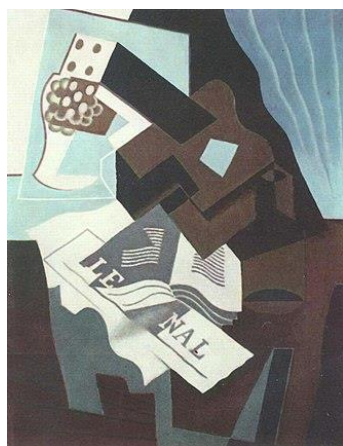
6 pav.

1. J. Vermeer „Mergina su perlo auskaru“
2. C. D. Friedrich „Du Vyrai, mąstantys apie mėnulį“
3. G. Seurat „Sekmadienio popietė Grand Žatos saloje“
5. E. Munch „Klyksmas“

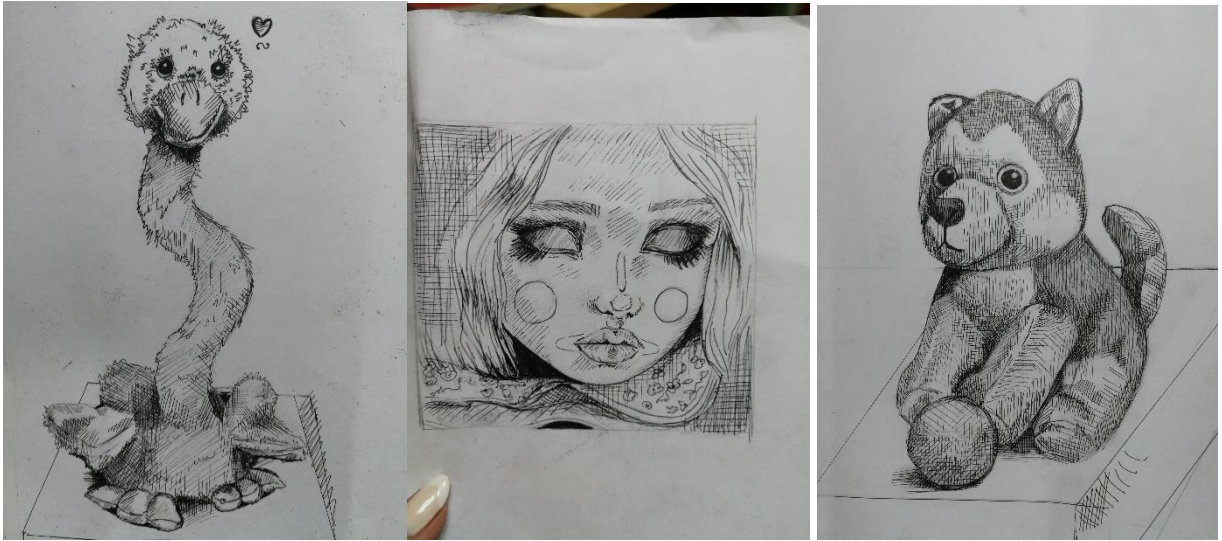
Kokie pojūčiai jums kyla matant šiuos kūrinius?

7 pav.

8 pav. Juan Gris kubizmo pavyzdys

9 pav. Galutiniai darbo eskizai

10 pav. Išraižytos plokštelės

11 pav. Baigti kūriniai